

JEROEN WINDMEIJER

PETROVA ZPOVĚĚ

EVANGELIUM, KTERÉ NEMĚLO BÝT NAPSÁNO.

Historický thriller

Petrova zpověď

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz

x·y·z

NAKLADATELSTVÍ

Jeroen Windmeijer

Petrova zpověď – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

x·y·z

JEROEN WINDMEIJER

PETROVA ZPOVĚĎ

Copyright © Jeroen Windmeijer
Translation © Adéla Elbel, 2018
Cover Picture © Matěj Pospíšil
© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2018

ISBN tištěné verze 978-80-7597-143-2
ISBN e-knihy 978-80-7597-199-9 (1. zveřejnění, 2018)

Zavolal svých dvanáct učedníků a dal jim moc nad nečistými duchy, aby je vymítali a uzdravovali každou nemoc a každou chorobu. [...]

Těchto dvanáct Ježíš vyslal a přikázal jim: „Na cestu k pohanům nevstupujte, do samařské obce nechoďte; jděte raději ke ztraceným ovcím z lidu izraelského.“ – MATOUŠ 10: 1, 5–6

prolog

— LUGDUNUM, LÉTA PÁNĚ 72 —

Stařec hleděl do dále přes nekonečnou vodní hladinu, zatímco si vítr pohrával s jeho vousy. Voda mu klidnými vlnkami omývala bosé nohy a máčela lemy vlněného roucha. Stál tam, jako by čekal, že se před ním moře otevře, stejně jako kdysi Všemohoucí rozevřel moře před Mojžíšem, když mu byl faraon se svými muži v patách. Teď ho nikdo nepronásledoval, včas unikli strašlivému zničení města Božího. Ješua ho předvídal. Neprorokoval snad, že nezůstane kámen na kameni, že všechno bude zbořeno? Kdo by býval čekal, že se jeho slova tak rychle naplní?

Na co tedy čeká? Nestane se tahle generace svědkem jeho slavného návratu? „Ó Pane, pomoz mé nedověře...“, zamumlal si pro sebe. Neměl Jidáš nakonec pravdu? K hrudi si tiskl krabičku ze slovnoviny, kterou neměl to srdce vyhodit.

Konec byl nablízku. Neunikli snad o vlások krveprolití ve městě, neviděli z vrcholku kopce hořící Chrám, nedocházely zprávy o válce a válečné hrozbě, netáhl jeden lid proti druhému a nespojovala se království do boje s jinými královstvími? Přišla zemětřesení a hladomory – počátek ran, jak bylo prorokováno. Nebylo snad mnoho následovníků Cesty postaveno před soud, bičováno

v synagogách a přivedeno před místodržící a krále, aby o Ném podali svědectví?

Slyšel za sebou funět svého koně; od nozder mu stoupaly obláčky páry. Archip, jeho společník, držel v rukou otěže – jako kdyby to zvíře někdy mohlo napadnout odejít od svého pána. Pohnutě se otočil. Ne, tohle zvíře mu bylo a zůstane věrné. Zvíře tě nikdy nezapře...

Archip na něj kývl. Měl pravdu, bylo dokonáno. Po této pohromě bylo zapotřebí se dostat co nejdál od místa neštěstí. Tadeáš a Bartoloměj do Arménie, Matouš do Etiopie, Lazar, Marta a Marie s Ješuvými dětmi do Galie, Josef z Arimatie do Británie... Pavel po svém osvobození v procesu v Římě odešel už o mnoho let dříve do Španělska, kde zemřel.

Možná tohle všechno bylo součástí nějakého božského plánu, aby tahle dobrá zpráva doputovala do všech koutů světa. Jeho a Archipova cesta končila nejspíš tady u Brittenburgu, jednoho z nejbližších koutů Římské říše. Ty hrůzy, které na cestě zažili! Ty těžkosti, které si protrpěli, když přecházeli Alpy, častěji pěšky než v sedle... A ten neustálý strach, že budou objeveni. Zpívali si, aby si dodali odvalu: „Ovinuly mě provazy smrti, zachvátily mě dravé proudy Ničemníka, provazy podsvětí se kolem mne stáhly, dostihly mě léčky smrti.“ Ale Bůh byl dobrý a ušetřil je.

I tady byly nepokoje: velké povstání Batávů a Kananéfátů proti římskému utiskovateli. Prudká, ale k zániku odsouzená vzpoura, jako rychle vzplanutá pochodeň uhašená krví mnoha mladých mužů. Opravy byly v plném proudu, za čas by všechno mělo být jako předtím.

„Kéfo!“

Volali ho. Ještě stále na toto jméno nereagoval ihned, ačkoliv ho dostal od Mistra už před více než čtyřiceti lety. Byl tehdy mladý, něco přes dvacet let, a v plné síle mladí. Svaly na pažích měl vyrýsované, od brzkého rána do pozdního večera se věnoval svým sítím... Šimon bylo jméno, které mu dali jeho rodiče. Kéfa, skála, bylo krásné jméno, jméno s příslibem. „A na té skále zbuduji svou církev“, řekl mu On. Ale co z toho se vyplnilo, pomyslel si, stoje na pláži.

V přílivu se stejně jako doma houपालy loďky čekající na nové ráno s příslibem dobrého úlovku. Ohlédl se a kývl, že už jde.

Vracel se zpátky, tu a tam se propadal do sypkého písku. S menším úsilím nasedl na koně a konejšivě ho poplácal po krku. Podle domluvy teď pojedou zpět do osady poblíž Matila a tam se poptají na přístřeší. Cítil, že se blíží jeho konec, a nevěděl, co si o tom myslet. Beznadějně selhal, nebo učinil důležitý krok k zachování památky Mistra? Svému věrnému společníkovi na cestách dal přesné instrukce pro případ, že by zemřel. Měl zachovat obřady kolem pohřbu v úctě tak, jak to předepsali předkové. Teď mu ale nedělala tolik starosti jeho dočasná schránka, a ani tolik nešlo o spásu jeho duše, vždyť Pán sám mu předal klíče od svého království; ne, starosti mu dělaly dopisy, které s sebou nesl a které Archip přepsal a přeložil do řečtiny.

Důmyslná konstrukce slonovinové skřínky zajistí, že se jejího vzácného obsahu nedotkne voda, vítr, země ani oheň. Svůj další spis nazvaný Pramen zanechal v Jeruzalémě, aby z něj ostatní mohli čerpat ve vlastní verzi Dobré zprávy. Ale tohle bylo něco jiného, nebylo to určeno každému. Nechá na Všemohoucím, aby rozhodl, jestli bude spis kdy nalezen. Pak budou lidé moci posoudit, zda se rozhodl správně.

Zatímco se slunce za cestujícími pomalu sklánělo do moře, koně se s námahou plahočili sypkým pískem dál přes duny. Před nimi ležela žlutozelená krajina s nízkými křovisky a v dálce bylo vidět třpytící se hladinu spousty jezer. Jako by se domluvili, začali si oba pobrukovat stejnou píseň: „K tobě, Hospodine, pozvedám svou duši, v tebe doufám, Bože můj, kéž nejsem zahanben, ať nade mnou moji nepřátelé nejásají. Ano, nebude zahanben, kdo skládá naději v tebe, zahanbeni budou věrolomní, vyjdou s prázdnou. Dej mi poznat svoje cesty, Hospodine, uč mě chodit po svých stezkách“.

— LEIDEN, 1996 —

Tohle byla jeho oblíbená část dne. Peter de Haan usazený na pohovce ve svém kabinetu, nohy položené na pěkně uklizeném konferenčním stolku, si zapálil doutníček. Vyhlédl na kanál na ulici Witte Singel, na které stála vzadu Univerzitní knihovna. Bylo půl šesté, Fakulta archeologie už byla prakticky prázdná. I když se v místnosti nezakazovalo kouřit, pootevřel okno, aby vyhnal nejhorší dým. Ne všichni umí ocenit kouř z doutníčku, který jeho samotného vždy uklidňoval. Teď se ještě dalo okno otevřít, od šesti hodin se automaticky zapne alarm.

Spousta jeho studentů a pravděpodobně i někteří kolegové právě teď asi jedí u dlouhých stolů v univerzitní restauraci, která je součástí budovy LAK vedle fakulty. Ale Peter si vážil chvílí, jako je tato, kdy si mohl v tichosti promítat svůj den a přitom pozorovat kouř, který kroužil vzhůru ke stropu a sem tam ho z ničeho nic rozfoukal průvan.

Byl to klidný den. Dvě přednášky, ráno Úvod do archeologie pro prváky a na konci odpoledne seminář pro studenty historie vyšších ročníků o dějinách Leidenu. Tím, že byl původně historik, ho na fakultě tak trochu považovali za kukaččí mládě, ale jako

autora nejrůznějších knih o historii města klíčů ho čím dál víc zapojovali do archeologických vykopávek, které v regionu probíhaly. Když se mu jakožto člověku zvenčí podařilo získat volnou pracovní pozici na regionální archeologii, vyvolalo to na katedře úšklebky a u některých ten odpor pořád ještě nezmizel. Teď pendloval mezi touhle budovou a katedrou historie, kam už také pořádně nepatřil. Nikdy nebyl konfliktní typ a připadalo mu obtížné proplouvat nástrahami univerzitního života s nejrůznějšími skupinkami, střety zájmů a kolegy, kteří si navzájem záviděli úspěch.

Peter se rozhlédl po místnosti. Všechny stěny zabíraly plné knihovny. Před nimi stály srovnané hromádky dosud nepřečtené odborné literatury, na kterou zase položil hromádku prací, které ještě musel ohodnotit. Na zdi vedle pracovního stolu byly rýsováčky připevněny velké archy papíru, na které si psal myšlenky, nápady a asociace. Drobounké písmo, velké šipky různých barev, schémata a přehledy křížem krážem přes sebe. Byl to jeho způsob, jak si nastolit v chaosu řád.

Nad pohovkou, na které seděl, visely tři zarámované plakáty. Vlevo malovaná reprodukce známého obrazu od Gustaafa Wapperse starosty Pietera van der Werffa, který údajně během španělského obléhání Leidenu nabídl své tělo hladovějícímu obyvatelstvu. Peter tu reprodukcí dostal od města Leiden jako poděkování za zásluhy o město. Pod ní stála slova, která jsou pravým Leideňanům dobře známá: *„Jídla nemám, ale vím, že musím někdy zemřít. Pokud vám má smrt pomůže, vezměte toto tělo, rozkrájejte jej na kusy a rozdělte tak dalece, jak jen to bude možné. To bude mou útěchou.“* Uprostřed visel plakát z *Poslední večeře* od Leonarda da Vinci a na něm dramatický okamžik, kdy spolu Ježíš a Jidáš, ten má v ruce

měšec s mincemi, drží chléb. Koupil si ho sám v Miláně v roce 1978, kdy toho léta po maturitě poprvé cestoval bez rodičů, těsně před tím, než začali fresku restaurovat. A vpravo byla černobílá fotografie papeže na jeho první projížďce v papamobilu s neprůstřednými skly.

Na chodbě byly slyšet kroky. Podle klapotu poznal, že jde o ženu na podpatcích. Co pár vteřin na chvíli ustal, zřejmě proto, že se u každých dveří zastavila a přečetla si jmenovku. Takže to tady neznala. Kroky se blížily a skrz mléčné sklo u dveří viděl, jak se ta žena zastavila. Nejspíš chvíli zaváhala, ale potom zaklepala na dveře, jemně, jako by už vzdávala naději, že tu v takovou hodinu ještě někoho potká.

„Dále!“ zavolal.

Dveře se otevřely a objevila se v nich mladá žena s tmavě blondatými kudrnatými vlasy střední délky a jemným ruměncem ve tváři, oblečená do pěkné, poněkud usedlé halenky s mašlí, úzkých džínů a na nohou měla lodičky – samozřejmě – s podpatkem. V ruce držela kabelu velkého formátu, spíš praktickou než elegantní, kam by se pohodlně vešel i šanon. Znal ji: chodila k němu na seminář Dějin Leidenu. Během výkladu si vždy pečlivě zapisovala, ale moc nemluvila. To ostatně platilo pro většinu studentů: příliš se styděli něco říct nebo byli příliš málo připraveni, než aby z nich vypadlo něco smysluplného. Jak že se jmenovala... Á, ano, Judith. Judith Cherevová.

„Pojď dál, Judith,“ pobídl ji. „Co pro tebe můžu udělat?“ Posadil se rovně a začal rukou rozhánět kouř jako školák, kterého nachytali v kočárkárně.

„Omlouvám se, že vás obtěžuju, takhle bez domluvy. Chtěla jsem vás ještě oslovit po hodině, ale odešel jste hodně rychle. Mi-

nulý týden jsem vám poslala elektronickou zprávu. Pamatujete si to? Určitě dostáváte víc zpráv. Šlo o mou diplomovou práci, napsala jsem vám svou první koncepci.“ Zůstala stát mezi dveřmi, ostýchavě, ale zároveň s jistou odhodlaností.

Před nedávnem se začala na univerzitě používat elektronická pošta, takzvaný „e-mail“. Podle Petera šlo o zbytečnou novinku, ale to ukáže čas.

„Tvou zprávu jsem si prolítl,“ zalhal. „O čem že to bylo?“

Pobídl ji, aby šla dovnitř a posadila se.

„Jsem v posledním ročníku na historii a chci psát diplomku o dějinách židovstva v Leidenu. Hlavně jsem se chtěla zaměřit na jistého židovského obchodníka, kterého uchvátil rabín Zvi.“

„Ahá, Šabtaj Cvi, Mesiáš.“

„Ne, tím nebyl,“ odpověděla, zřejmě ostřeji než chtěla, protože se okamžitě omluvila. „Ale spousta lidí si myslela, že ano. Chci nastínit, jak vypadalo rané židovstvo v Nizozemsku, a potom se zaměřit na Leiden a v něm na toho obchodníka.“

„A ty sama jsi židovka?“

„Ano, jsem. Judith je poměrně židovské jméno.“ Zasmála se.

„Nepodřezala někoho? Nebezpečná žena. Neobjevuje se Judith v tom příběhu o...“

Jeho větu přerušil telefon.

Peter Judith naznačil, aby ještě zůstala sedět. Když kolem ní procházel, aby zvedl sluchátko, zachytil závan parfému a na chvíli se mu zatajil dech. Ta vůně mu byla povědomá, ale nedokázal ji hned zařadit.

„Ahoj, Petře, musíš rychle přijít,“ ozval se vzrušený hlas Thomase Konijnnerberga. „Našli jsme něco neuvěřitelného.“

Thomas vedl vykopávky římského tábora Matilo na hranici mezi Leidenem a Zoeterwoude. Předtím, než se začne stavět nová čtvrť Roomburg, dostali městští archeologové z Leidenu čas, aby oblast prozkoumali. Protože bylo tohle území součástí severní hranice Římské říše, nacházely se zde pozůstatky z toho období pravidelně. Nyní nalezené zbytky římského tábora, které se shodovaly s vykopávkami raně románského vojenského tábora v Nijmegenu, byly pro tuto oblast unikátní. Ale tak rozrušeného jako teď ho Peter nikdy neslyšel.

„Už letím,“ zažertoval Peter. „Ale nechceš alespoň naznačit?“

„Maska! Bronzová maska k přilbě, a je v dobrém stavu, asi nejkrásnější, jaká se kdy v Dolní Germánii našla. Je naprosto ohromující, jako by se na tebe přímo díval římský voják z té doby. Dějinám tváří v tvář. To musíš vidět sám. Pokřtili jsme ho Gordon, hahaha!“

„Gordon? Jako ten zpívající amsterdamský kudrnáč?“ Peter se dal do teatrálního zpěvu: „Kéž bych mohl býýýt na chvíli s tebou.“

„Přesně ten. Podobají se jak vejce vejci. Ještě rychle zavolám Hogersovi, bude z toho mít radost, takhle těsně před důchodem. Ale pojď hned, uvidíš to na vlastní oči! Jsem tu už sám, zbytek šel domů. Zítra mají všichni volno, protože ve městě budou oslavy 3. října. Jestli si pospíšíš, tak na tebe ještě chvíli počkám. A je toho víc, Petře, je toho víc. Kvůli tomu ti volám. Našel jsem ho, a ty jsi první, kdo to ví.“

„Tak dobře, já... Co myslíš tím, je toho víc? Koho jsi našel? Myslíš tím...“ Ale Thomas už zavěsil.

O pár vteřin později uslyšel zvonit telefon ve vedlejší místnosti. Thomas neztrácel čas.

Peter ještě chvíli stál se sluchátkem v ruce a cítil, jak jím proniká osten žárlivosti. Ale nemohl si stěžovat, on nestál s nohama v hlíně, takže nikdy nebude mít podobné nálezy. Práce archeologa pro něj pořád měla nádech romantiky z mládí. Dobrodružství jako v Indiana Jonesovi... Každým okamžikem člověk může narazit na mimořádný poklad z minulosti, který se poté, co byl stovky let ukryt, zase vynoří.

Judith si odkašlala. Na chvíli na její přítomnost zapomněl. Jak tam tak seděla na krajíčku sedačky, jako by si měla každým okamžikem stoupnout, světlo, díky němuž se jí krásně leskly vlasy... Najednou věděl, koho mu připomíná. Izrael, 1978; po střední škole jel na pár měsíců pracovat do kibucu. Sabrina. Bože, jak byl zamilovaný...

„Magie Noire?“ zeptal se.

Tázavě na něj pohlédla.

„Magie Noire, tvůj parfém. Lancôme. Máš ho na sobě, vid?“

Zasmála se překrásným smíchem. „Ano, opravdu. Dobrý, to by moc mužů nevědělo. Vy se v tom vyznáte?“

„Někoho mi to připomnělo, z hodně dávné doby. Ale dobrá, zrovna jsem měl telefonát. Ty vykopávky v Roomburgu, něco tam našli. Chtějí, abych se přišel podívat.“

Zatvářila se zklamaně.

„Klidně pojd' se mnou,“ navrhl. „Cestou mi můžeš říct, co přesně chceš dělat. Myslím, že to nebude na dlouho. Potom tě zase vysadím ve městě.“

Na chvíli zaváhala, naklonila hlavu a podívala se na něj, jako by chtěla odhadnout, co zamýšlí. „Tak fajn,“ odpověděla. „Stejně nemám co na práci. Když mi dáte nějaké rady, třeba budu moct večer dál pracovat na své koncepci.“

Peter popadl klíče od auta a oblékl si kabát. Počítač nevypnul, protože se na něm ještě chystal večer pracovat. Když šli po chodbě, všiml si, že se ještě svítí u Pietera Hogerse, jeho bývalého učitele. Normálně už býval touto dobou doma, ale teď určitě piluje svou rozlučkovou řeč. Pozítří, v pátek 4. října, se stane emeritním profesorem.

Peter zaklepal na dveře a otevřel, aniž by počkal na odpověď. Hoger se rozzlobeně ohlédl: sluchátko držel přitisknuté na prsou.

„Jedu do Matila,“ řekl. „Volal mi Thomas Konijnenberg. Našel masku k přilbě, ve skvělém stavu. Prý vypadá jako Gordon, ten zpěvák z Amsterdamu.“

„Jo, jo, před chvílí mi volal... dobrá, dobrá,“ odpověděl roztržitě Pieter. „Poslechnu si to později. Jsem uprostřed hovoru. Až se vrátíš, podáš mi o tom zprávu... Předpokládám, že ještě přijdeš.“ Pohlédl za Petera na Judith a krátce pokývl na pozdrav. Potom se zase otočil, aby dal najevo, že rozhovor už skončil.

„Vypadal docela podrážděně,“ poznamenala Judith poté, co Pieter potichu zavřel dveře.

„Asi jsem neměl jen tak vpadnout dovnitř. Je to trochu neslušné. Ale co, dá se to svést na rozrušení.“

Přešli přes ulici Witte Singel ke garážím pod budovou, kde sídlily moderní cizí jazyky, hned vedle univerzitní knihovny.

„Ten Thomas je váš dobrý kamarád?“

„Thomas? No, ne přímo kamarád, spíš takový kolega, i když není nijak spojen s univerzitou. Párkrát jsme spolu byli na skleničce, ale myslím, že máme dobrý vztah. Dřív jsme spolu chodili na pár přednášek. Má taky dobrou síť spolupracovníků; oba patříme do sítě toho druhého, asi takhle bych to řekl.“

Sešli po schodišti do parkovacích garáží.

V důvěrném prostoru auta vynikl Judithin parfém ještě víc. Peter na chvíli zavřel oči.

„Jste v pořádku?“ zasmála se.

„Ano, ano.“ Nastartoval auto. „Tak povídej o té diplomce. Židovstvo v Leidenu, o tom se toho zatím moc nenapsalo. To může být problém.“

„Já vím, ale v městském archívu jsem našla několik dopisů a směnek od obchodníka, na kterého bych se chtěla zaměřit. Ty ještě nikdo nepoužil, což mi přišlo samo o sobě zajímavé.“

„A o jakém období to mluvíme?“ Otočil auto na Witte Singel, široký kanál, který se spoustou zatáček vinul kolem starého centra města. Projeli kolem hvězdárny s charakteristickou kopulí. Cesta by neměla trvat ani čtvrt hodiny.

„Našla jsem několik písemností o kupci Moše Levim. Nejstarší se datuje z roku 1660 a nejmladší z 1666. Už to je výjimečné, protože v leidenských archívech se ze sedmnáctého století nedají najít o židech skoro žádné zmínky. Až od osmnáctého století tady v Leidenu vzniká cosi jako židovská komunita.“

„A proč tě ten muž tolik zajímá? To bude asi tenká diplomka, pokud se máš opírat jen o několik dokumentů.“

„Nechci psát jen o něm. Prostě toho bylo zatím o židovstvu v Leidenu napsáno málo. Vlastně chci ve své práci udělat přehled židovské obce v Leidenu, takže od začátku sedmnáctého století až doteď.“

„Bydlíš taky na židovských kolejích v Levendaalu?“

„Ne, to ne,“ zasmála se. „Bydlím v domě s dvorkem, ktorej je ale hodně cool, je to Groot Sionshofje. Když jsem od jedné spolužačky slyšela, že se jim uvolnilo místo, okamžitě jsem tam jela, protože

mi připadalo legrační bydlet na takovém místě s takovým názvem. A podařilo se mi to. Navíc je pěkně v centru.“

„No dobře, tvoje diplomka...“

„Ano, takže dějiny židovstva v Leidenu se speciálním zřetelem na Moše Leviho. Ale možná je to na diplomku moc,“ poznamenala váhavě. „Co myslíte?“

„Já – a ostatně mi tykej – já myslím, že je to opravdu trochu moc. Musíš si položit otázku, co chceš? Předtím jsi říkala, že byl ten Moše, ten obchodník, ovlivněný rabínem Zvim, že?“

„Ano. Proto jeho korespondence po roce 1666 končí. Myslím, že všechno prodal a odjel do Turecka, protože byl přesvědčený, že je rabín Zvi Mesiáš.“

„Tak bych se zaměřil na to. Začneš svou práci příchodem židů do Nizozemska a nakonec do Leidenu. A potom budeš psát o tom obchodníkovi. Tak můžeš ukázat, jakou úlohu převzali židé ve společnosti. Obchod, kontakt s nežidy a takové věci. Potom věnuješ jednu kapitolu rabínovi Zvi, a poté budeš psát o tom svém obchodníkovi, který prodal celý svůj majetek, aby tuto osobu následoval, stejně jako spousta evropských židů v té době. Pak budeš mít podle mě dobře vymezený předmět výzkumu, originální a dobře uchopitelný pro někoho v posledním ročníku na historii. A co je moc dobré: použiješ materiály, které dosud nikdo nepoužil. Můžeš se pokusit publikovat o tom jeden nebo dva články. A pokud budeš chtít dělat víc, můžeš přemýšlet o doktorském studiu.“

Peter na ni krátce pohlédl. Vypadalo to, že se začervenala, ale neviděl pořádně, protože se začalo stmívat.

Na cestě byl hustý provoz. Doprava stála na Levendaalu a Hoge Rijndijku. Bylo normální, že je tady v tuto hodinu hodně rušno, ale

teď bylo navíc ještě zavřené centrum kvůli každoroční oslavě osvobození Leidenu od Španělů v roce 1574.

Asi po dvaceti minutách stání a pomalé jízdy konečně dorazili na staveniště čtvrti Roomburg. Bylo už půl sedmé a všechno vypadalo opuštěně. Svítilo se už jen v jednom velkém stanu, o kterém Peter věděl, že se zde omývají, klasifikují a balí do krabic nálezy z toho dne. Protože pozemek vypadal hodně bahnitě, zaparkoval auto stranou. Šli ke stanu a občas se zabořili do mokré trávy. Judith nemohla mít méně vhodné boty, ale nevěnovala blátu, které jí zašpinilo lodičky, žádnou pozornost.

Najednou se rozevřela přední část plachty stanu a vyšla z něj postava. Peter v ní nedokázal nikoho rozeznat kvůli protisvětlu ze stanu. Peter zamával a zavolal Thomasovo jméno, protože vycházel z toho, že je to on. Zdálo se, že se ten muž polekal, na chvíli strnul a potom začal utíkat opačným směrem.

I Peter se rozběhl.

2

Peter dorazil ke stanu jako první a rozevřel plachtu. Thomas ležel na zemi a bylo vidět, že má vážně poraněnou hlavu. Vedle ní se utvořila kaluž krve. Polní telefon byl potřísněn krví, zřejmě posloužil jako zbraň. Byl z něj vytržen drát, takže se jím nedala přivolat pomoc.

Poklekl vedle Thomase na zaprášené dřevěné desky, které tvořily podlahu. Thomas těžce dýchal a bylo patrné, že trpí velkými bolestmi.

„Co se stalo? Thomasi, můžeš mluvit?“

Do stanu vešla i Judith a zděšeně si položila ruku před ústa.

Thomas se snažil něco říct, ale nedostal ze sebe víc než nesrozumitelné mumlání. Na tváři se mu mísily sliny s krví a ve vlasech měl lepkavou krvavou skvrnu. Nemohli ho převézt, kdo ví, jaké další vnitřní poranění měl.

„Umíš řídit, Judith? Zajed' k nejbližšímu domu a řekni, ať zavolají sanitku. A policii.“

„Promiň, ne, nemám řidičák.“

„Dobře, tak zůstaneš tady a dáš na Thomase pozor. Budu pryč jen chvíli. Je to v pohodě?“

„Ale co když se ten chlap vrátí?“ zpanikařila. „Co mám dělat potom? Nemůžeš mě tady nechat samotnou.“

„Nevěřím, že... Myslím, že ta osoba, která tohle udělala, s tím už byla hotova. Vyšel ven právě, když jsme přicházeli. Budu pryč jen chvíli, nemáme jinou možnost.“

Judith přikývla. Po nedávném ruměnci už nebylo ani stopy. Vypadalo to, že všechna krev jí z tváří zmizela.

„Tak dobře,“ souhlasila, „ale pospěš si prosím.“

Peter chtěl už už vyjít ven, když mu pohled padl na bronzovou masku ležící na zemi. Musela to být ona maska, kvůli které Thomas volal. Vážně jako by z oka vypadla tomu amsterdamskému folkaři. To je ale zvláštní... Když uviděl Thomase ležet na zemi, bezděčně předpokládal, že šlo o přepadení, které zapříčinil senzační nález masky. Ale ta pořád ležela na zemi, nedbale pohozená, jako bezcenná tretka, která se dá vyhrát na pouti.

Peter zvedl masku, která byla překvapivě těžká. Světlo jí propůjčovalo zvláštní lesk a místo na oči tvořily dva tmavé otvory. Zvláštní, když si člověk pomyslí, že ji dělali před dvěma tisíci lety někomu na míru. Že ji nosil někdo z masa a kostí.

„Petře!“ křikla Judith. „Co to děláš? Ten člověk je vážně zraněný, musíš si pospíšet. Dělej!“

Chvilí se na Judith díval, aniž by se zdálo, že ji vidí. Potom masku opatrně položil na jeden ze stolů ve stanu a vyšel ven. Protože stál uvnitř v plném světle, vypadalo to, že je tma venku ještě hlubší, a chvíli neviděl ani na krok. Několikrát zamrkal a rozběhl se přes rozbahněnou trávu. Občas šlápl do kaluže a do bot se mu dostala bahnitá voda.

Peter hledal po kapsách klíče od auta, ale uvědomil si, že je nechal v zapalování. Přišel k autu, otevřel dveře a zanedával: přívěšek s klíčem zmizel. Co má dělat? Kdesi v dálce zahlédl světla domů,

kteří nyní ještě tvořily okraj Leidenu. Peter se rozhodl, že tam poběží, přímo za světlem. „Světlem pro mé nohy je tvé slovo, osvĕcuje moji stezku,“ vyslovil nahlas. Žalm 119, nejdelší ze všech žalmů. Znal všech jeho 176 veršů z pamĕti. Ale bylo to už dávno, co je říkal – bylo to, jako by mu je teď někdo nabídl.

Byla tma, občas na nerovném terĕnu uklouzl. Košile se mu lepila na zpocená záda a on se pokoušel za běhu rozvázat kravatu. Cípy kabátu povlávaly za ním.

Mezitím se přiblížil k opuštěné ulici, na které stálo pár domů, ale k jeho velkému zděšení tekl mezi staveništěm a cestou potok. Asi byl příliš široký, než aby se dal přiskočit, ale obĕhnout ho by stálo moc času. Peter se váhavĕ rozeběhl a odvážil se ke skoku. Tĕměř se mu podařil, ale na břeh dopadl jen jednou nohou, takže ztratil rovnováhu, spadl na stranu a skončil do půl tĕla ve vodĕ. Cítil, že si rozřízl holeň o něco ostrĕho. Vyškrábal se na břeh a vyhrnul si nohavici, aby zkonstatoval, že tam má pořádnou ránu; krev se smísila s tekutým blátem a zabarvila mu okraj ponožky do červenohnĕda.

V prvním domĕ se nepochybnĕ svĕtilo, ale když zazvonil, nikdo neotevřel. U druhých dveřích nejenže silnĕ a dlouze zvonil, ale bušil také na dveře, a když se mu zdálo, že to trvá příliš dlouho, také na okno. Na chodbĕ se rozsvĕtilo a mužský hlas se zeptal, kdo tam je.

„Já jsem... musíme zavolat policii...“ dostal ze sebe přes sípání a lapání po dechu. „Sanitku... Stala se nehoda... Je tam zranĕný, rychle...“ Předklonil se, ruce si zapřel o stehna.

Dveře se pootevřely. Peter se se do nich snažil zatlačit, aby se otevřely víc, ale zabránil tomu řetĕzek. Obyvatel se polekal a dveře zase zavřel. Peter si uvĕdomil, že jeho vzhled teď asi nepůsobí zrovna důvěryhodnĕ.

„Pane,“ zopakoval, teď už skoro bezradně, „stala se nehoda. Běžel jsem sem přes pole a spadl do potoka. Na staveništi je zraněný člověk, nutně potřebuje lékařskou pomoc.“

Dveře se opět otevřely, tentokrát dokořán. Muž, podsaditý padesátník s dlouhými kníry, měl na sobě kabát a na krku červenobílou vázanku spolku 3. října. Sjel Petera pohledem od hlavy až k patě a zdálo se, že si uvědomil, že je to vážné.

„Ehm... pojděte dál. Můžete si zavolat. Vy teda vypadáte!“

Muž mu ukázal telefon, který ležel na chodbě na odkládacím stolku. Peter zanechával na dřevěné podlaze špinavé a mokré stopy.

Vytočil tísňovou linku 06-11 a čekal.

Naposledy o tom s Thomasem mluvili. Thomas si velice pochvaloval, jak je pohodlné, že má na nalezišti polní telefon. Tajně ho používal i k tomu, aby sem tam zavolal domů, například aby ohlásil, že přijde o něco později. Předpovídal, že za deset až patnáct let bude mít takový telefon každý. Velká baterie ve skřínce, která se musí nosit s sebou, by se určitě dala zmenšit, a pak by byla dostupná i pro širší veřejnost. Peter se mu vysmál a prohlásil, že si neumí představit tak naléhavý hovor, že by se musel vést na ulici, kde ho může každý slyšet. A všude na ulicích jsou přece telefonní budky, ne? Ale teď musel dát Thomasovi za pravdu. Vlastní telefon by byla v tomhle případě spása. Možná, že by mohl zachránit život.

Telefonistka se zeptala, zda potřebuje policii, hasiče, nebo záchranku.

„Záchranku,“ zařval Peter do telefonu. „A policii. Někoho fyzicky napadli, možná, že zemře. Přijedte rychle, prosím!“

„Jaká je adresa?“

„Adresa?“ Peter si s leknutím uvědomil, že to místo samozřejmě žádnou adresu nemá. „Je to v Leidenu, na staveništi, kde se bude stavět nová čtvrť. Roomburg.“

„Můžete mi to víc upřesnit? Jaké staveniště to je?“ zeptala se ta žena profesionálně klidným hlasem, jako by jen hrála svou roli a musela předvádět telefonát u pracovního pohovoru.

„Řekněte Spaarnestraat,“ poznamenal muž za ním.

„Spaarnestraat v Leidenu, u výpadovky Hoge Rijndijk. Budu stát na silnici, abych vám ukázal cestu.“

„Skvělé, pane. Policie a záchranná služba už o všem vědí a jsou na cestě. Je oběť vážně zraněná?“

„To nevím, vypadá to vážně. Ale nezlobte se, už zavěším,“ řekl Peter a hodil sluchátko na vidlici. Na místě, kde stál, se utvořila kaluž vody. Obyvatel domu se na ni chvíli díval a potom se zase koukl na Petera.

„To nevadí. Klidně běžte ven čekat na sanitku. Zrovna jsem se chystal odejít na pouť. Ale fajn, to vás teď asi nezajímá.“

Peter se na něj podíval a snažil se o přátelský úsměv.

„Je to škoda,“ spustil zase muž.

„Co myslíte?“

„Že tam budou stavět. Vždycky se mi to líbilo, mít takový volný prostor přede dveřmi. Ale no jo, co s tím člověk nadělá, že?“

„Jdu ven, děkuji za pomoc.“

Muž přikývl a pustil ho ven. Peter slyšel, jak se řetízek okamžitě ocitl zpátky na svém místě, jen co se zavřely dveře.

Venku mu bylo chladno, hlavně proto, že byl do poloviny těla promočený a košili měl také provlhlou zchlazeným potem. Přitáhl si kabát trochu víc k tělu, ale moc to nepomohlo.

V dálce uslyšel sirény. To bylo rychlé! Houkačku sanitky, která měla tři tóny, bylo slyšet víc než dva tóny policejního vozu nebo vozů.

Až teď si Peter uvědomil, že ani vteřinu nepomyslel na Judith. Musel si zakázat, aby opět přeskočil potok a běžel za ní. Co když se ten člověk opravdu vrátil? Vždyť přece hned neodešel, ale dal si tu práci a vytáhl mu klíče ze zapalování. Vlastně je divné, že to auto rovnou neukradl.

„Dej jí sílu, Bože Izraele,“ zamumlal.

Sanitka vjela do ulice. Postavil se doprostřed ulice a začal divoce mávat rukama, dokud před ním sanitka nezastavila. Přijely i dva policejní vozy. Ještě než mohl zdravotník otevřít dveře, přiběhl Peter na stranu spolujezdce, který stáhl okénko.

„Není to tady!“ zakřičel. „Je to na staveništi, ukážu vám cestu.“

Zdravotník se na něj nejdřív užasle podíval, ale okamžitě vystoupil. „Posadte se na moje místo a ukážete kolegovi cestu. Já si sednu dozadu.“

Otevřel dveře sanitky a nastoupil, aby mohl Peter zaujmout jeho místo. Řidič opět zapnul maják. Peter mu rychle objasnil situaci, v jaké se s Judith ocitli.

Naštěstí jeli rychle. U staveniště řidič na chvíli zastavil, aby zhodnotil, jestli se dostane přes pozemek; celkem rychle rozhodl, že to zřejmě půjde. Policejní vozy je následovaly.

Peter otevřel dveře a vyskočil ven, ještě než sanitka úplně zastavila. Tělem mu projela bodavá bolest ze zraněné holeně.

Běžel ke stanu, rozevřel plachtu, připraven na nejhorší. Judith tam naštěstí ještě byla, a zjevně bez úhony. Seděla na zemi, nohy natažené před sebe. Thomasovu hlavu měla položenou v klíně.

Moderní pieta. Fotograf by nedosáhl dramatictějšího světla. Jemně ho vískala ve vlasech. Petrem projel osten žárlivosti, což bylo samozřejmě směšné.

Vzhlédla k němu, bezradně a se slzami v očích.

„Dýchá hodně slabě. Nevím, jestli to zvládne.“

V tu chvíli vešli zdravotníci a pustili se do práce. Opatrně nadzvihli Thomasovi hlavu, aby mohla Judith vstát. Jeden zdravotník ho rychle prohlížel, zatímco jeho kolega odešel a za chvíli se vrátil s nosítky. Co nejopatrněji na ně tiše sténajícího Thomase položili.

Judith padla Peterovi do náruče a on ji pevně objal.

Chvíli tam tak stáli. Nasával vůni jejích vlasů a opět ucítil parfém, který ho navzdory situaci vrátil k Sabrině. V odletové hale letiště Bena Guriona stáli v objetí dobrou hodinu, do té doby, než opravdu musel odejít. Už proběhl poslední *boarding call*. Poslední polibek, který se následně ukázal jako opravdu poslední.

Dovnitř vešli dva policisté doprovázeni postarším mužem s dost unaveným pohledem. Bylo pozoruhodné, že měl na sobě také červenobílou kravatu k příležitosti 3. října. Následoval je mladík, tak dychtivě, jako by vstoupil do napínavé televizní epizody.

Peter s Judith jim stručně popsali situaci. Muže, kterého viděli utíkat, nedokázali vůbec popsat. A když je teď starší policista zpovídal, začali dokonce téměř pochybovat, jestli to byl vůbec muž.

Peter vypověděl, že mu někdo vytáhl klíčky ze zapalování, a Judith na něj vyděšeně pohlédla.

„A jak se dostaneme...?“ zeptala se.

„Nebojte se,“ uklidňoval ji starší policista. „Odvezeme vás domů. Nejdřív se spojíme s naším vyšetřovacím týmem, který bude muset zajistit stopy. I když se obávám, že toho moc nenajdou, dnes

to tu už asi pošlapalo příliš mnoho lidí. Doufejme, že něco najdou na telefonu.“

Zaklapl svůj zápisník a schoval ho. Jeho kolega vyšel ven.

Policista se zhoupł v nohou. Vtom mu pohled padł na bronzovou masku.

„To vypadá jako Gordon!“ zasmál se hlasitě. Vzal masku do rukou, ale v tu chvíli si uvědomil, že by na ní mohly být otisky prstů, a rychle ji zase položil. „To je nádherná věc. Zvláštní, že si ji útočník nevzal!“

Jeho kolega se vrátil, aby mu oznámil, že tým je na cestě. Policista nabídl Peterovi a Judith, že mohou požádat kolegy v druhém autě, aby je odvezli domů. Oni sami počkají na příjezd týmu.

Judith s Peterem vyšli ven směrem k policejnímu autu, u kterého čekali dva policisté, kteří vypadali, že již dostali instrukce.

„Kam vás máme odvézt?“ zeptal se jeden z nich.

„Já bydlím v Groot Sionshofu,“ prohlásila Judith, „ale tam se dá teď během oslav těžko dostat.“ Chvíli přemýšlela a potom ukázala na Petera. „Pojeďu s ním.“

„V takovou chvíli bych taky raději nebyla sama,“ poznamenala tiše, aby to slyšel jen on.

Přikývl.

„Bydlím na ulici Boerhaavelaan,“ řekl Peter, „u parku Leidse Hout. Myslím, že se tam dá dostat jednoduše.“

Nastoupili dozadu do auta.

Když odjížděli, Peter se ještě jednou otočil. Do jakého absurdního filmu se to dostal?

Drkotali přes pozemek. V rádiu hrála místní stanice. Kde jinde by hráli píseň *Třetího října* od leidenské kapely Rubberen Robbie?

Judith se zabořila do sedačky a lehce se o něj opřela. Peter předpokládal, že to dělá z únavy, ale ona strčila ruku do kabelky a něco z ní vytáhla.

„Navíc ti chci ukázat tohle,“ zašeptala mu. Opět jí zrudly tváře. Na klíně měla krabičku v barvě slonoviny.

3

— ÚTRŽKY Z DENÍKU THOMASE KONIJNENBERGA —

Pondělí 1. července

Je fajn být zase zpátky na místě, které už tak důvěrně znám. Stejně jako minulý rok jsem na tři měsíce zbaven veškeré administrativní zátěže, abych se mohl plně věnovat tomu, kvůli čemu jsem archeologem: stát v bahnitě hlíně. A odkrývat zeminu vrstvičku po vrstvičce... Ten pocit se dá nezasvěcenému těžko vysvětlit: téměř zenové soustředění, které samovolně vzniká při pečlivém odebírání hlíny nebo písku, s neustálou tajnou nadějí, že se objeví něco senzačního, a s reálnou možností, že se to opravdu stane. Ta představa, že člověk o trošičku víc porozumí životu opravdových lidí, lidí z masa a kostí, kteří se už dávno rozpadli na prach, ale kteří tu kdysi vedli své životy, se svými nadějemi a touhami, neštěstími a smutkem. Budou se takhle jiní za dva tisíce let zabývat našimi životy a přemýšlet, co jsme cítili?

Ta romantičnost u mě nikdy úplně nezmizela, i když vím, že je někdy těžké najít tam to napětí, když na konci dne proséváte a oplachujete prokřehlýma rukama nálezy z toho dne ve stanu, ve kterém je průvan... Když člověk v nejlepším případě našel trochu

větší kousky amfory nebo talíře. Ale samozřejmě, že nejde jen o tohle; je také potřeba určit obvod kastelu, pátrání po funkcích různých místností a všechny tyhle věci.

Brzy se spolu poprvé sejde letošní tým. Je tam několik lidí, kteří tu byli i loni, ale také několik nových obličejů, zejména studentů archeologie, kteří tím získají zkušenost s vykopávkami a přivydělají si pěkné kapesné.

Máme to tu do prvního říjnového týdne, abych byl přesný, tak do 4. října. I když si říkám, že ten poslední týden nesmím počítat s přílišnou účastí. Studenti už budou mít školu a spousta kolegů půjde raději do města slavit osvobození Leidenu. (Představte si, že za tu dlouhou dobu najdou lidé ruské kolo a vůbec ho nebudou znát. Co si budou říkat, že to bylo? Velký stroj používaný při rituálech, kdy se zasvěcování posadili do sedaček, aby prožili koloběh života?)

Pátek 5. července

Máme za sebou první týden. Samozřejmě, že mě bolí všechny svaly, to se dalo čekat. Za chvíli nasednu pěkně na kolo, pojedou domů a vysprchuju se, i když se mi nikdy nepovede dostat z porů všechen prach... K následujícím měsícům bude patřit smutek za nehty, Suus si ze mě kvůli tomu vždycky dělá legraci.

Mám opět dobrý tým, stejně jako minulý rok. Bere to vážně, ale ne zase příliš. Jsou soustředění a zapálení. Mám pocit, že spolu dobře vycházejí. Páreček, který se tu loni poznal, letos slaví rok vztahu. To je pěkné! Je tu jeden podivín, Herman, drží se od ostatních trochu stranou. Bydlí na privátu v pronajatém pokojíku, který

je odsud, co by kamenem dohodil. Je původem Němec, což je poznat na jeho přízvuku. Spolupracuje, mluví se všemi, ale opravdové pouto tam nějak chybí. Minulou neděli se vyťahoval kvůli vítězství v Evropské lize, ale ani to nepůsobilo moc upřímně.

Pátek 12. července

Zrovna jsem dopsal hlášení o tomto týdnu; teď mám čas na pár osobních poznámek, než si dáme páteční odpolední pivo a já půjdu domů. Protože se letos, stejně jako minulý rok, soustředíme na vesnici, která stála vedle vojenského tábora, nacházíme i předměty denní potřeby Neřimanů, kteří zde bydleli. Muselo to být pestré společenství obchodníků a řemeslníků; nacházíme i předměty, u kterých je jasné, že nepochází z tohoto kraje, jako sklenice, spony a korále.

Pátek 19. července

Začal jsem si trochu dávat pozor na Hermana a už nejsem tak šťastný, že jsem ho přijal do týmu. Nedokážu to přesně popsat, ale zdá se mi, jako by hrál nějakou roli a byl někým jiným, než říká. Dnes jsem ho „nachytl“ ve svém stanu, kde nemá prakticky co pohledávat. Ale ukázal mi zranění na prstu a řekl, že hledá lékárničku, kterou opravdu ve stanu mám. Měl jsem z toho divný pocit.

Čtvrtek 25. července

Dnes byl velmi výjimečný den: narazili jsme na pohřebiště hned vedle místa, kde se měla nacházet vesnice. Oficiálně to bylo těsně mimo pozemek, kde nám bylo dovoleno kopat, ale myslím, že bych si to dokázal před komisí obhájit.

Všechna kliše o vzrušení, které člověk cítí při myšlence, že je krůček od toho najít něco velkého, platí: sucho v ústech, dech se zadržává v krku a příjemná tíseň na prsou...

—

Každý si mohl mého rozrušení snadno všimnout, ale pravý důvod mého nadšení by nikoho nenapadl. O svých teoriích jsem párkrát mluvil s Peterem, který si je vyslechl s lehkým pobavením. Jakožto pravý vědec se vytasil se všemi námitkami, jaké se proti tomu daly vznést, ale dokonce i on sám musel v jistou chvíli uznat, že na tom přece jen něco je...

Budu prozkoumávat terén i mimo oficiální hodiny. Suus je na to zvyklá, už teď vím, jak se na mě bude dívat, když jí řeknu, že chci na vykopávkách trávit i víkendy: mírně nakloní hlavu, lehce přivře víčka a usměje se. A nakonec na mě mrkne na znamení, že souhlasí.

Neděle 25. srpna

Už jsem Hermana při ničem divném jako tehdy ve stanu nenachytil, ale jak by se řeklo v jeho jazyce, mám z něj pořád „unheimisch“ pocit. Dnes se ke mně zase bez vyzvání připojil, takže jsem musel maskovat, co vlastně doopravdy hledám. Dělalí jsme běžné věci, které zůstaly od pátku, jako omývání nálezů z minulého týdne. Samozřejmě, že bych to raději dělal zítra. Není to poprvé, co jsem kvůli jeho spontánní pomoci ztratil drahocenný čas.

Pondělí 2. září

Je tu mnohem klidněji, co se všichni studenti zase vrátili do lavic. Zůstali už jen Jantien, Theo, Ronald a já – a taky Herman, který zřejmě nemá jiné povinnosti.

Ještě necelý měsíc a pak to pro letošek skončí. Vím, že příští rok budeme mít zase sezónu, ale mám pocit, že jsem tomu ještě nikdy nebyl tak blízko... Navíc jsem od někoho slyšel, že letos přimhouřila komise nad prozkoumáváním pohřebiště mimo přidělený pozemek oko, ale že příští rok to tak nebude. Takže je to teď nebo nikdy.

Když si představím, že opravdu najdu jeho hrob! Musela by se přepsat část biblické historie. Jak bude reagovat katolická církev? A co ještě zbude z papežova mandátu, který mu dal podle tradice Petr?

Pátek 27. září

Moje frustrace a neklid začínají nabývat epických rozměrů. Ještě týden a potom uzavřeme výkopovou sezónu. V posledních dnech už jsme více méně začali s rozebíráním celé operace.

Stejně jako během uplynulých dvou víkendů, tu přespávám. Pokud to bude nutné, budu pokračovat do poslední možné minuty. Nenarazil i Carter na Tutanchamonův hrob těsně předtím, než se měl vrátit do Anglie?

Neděle 29. září

Myslím, že z kombinace únavy a vzrušení začínám mít halucinace. Jsem přesvědčený, že mě neustále někdo sleduje, „cítím, jak se mi něčí oči zapichují do zad“. Že bych přicházel o rozum? Dnes v noci, když jsem se převaloval na nepohodlné polní posteli, ke mně ve snu mluvila postava, která připomínala Krista: „Thomasi, Thomasi, proč mě pronásleduješ?“

Středa 2. září

Máme tu velký rozruch, Theo našel obličejovou masku, ve velmi dobrém stavu. Je nápadně podobná tomu amsterdamskému folkaři, opravdu překrásný nález. Přesto jsem téměř nedokázal potlačit zklamání. Právě se otevřelo šampaňské, které jsme měli vypít až v pátek. Ale když odhlédnu od své frustrace, je to pravděpodobně nejkrásnější nález ze všech vykopávek, které tady v Roomburgu proběhly. Opravdu výstavní kus, který půjde brzy do Muzea starověku, už ho vidím pěkně nasvícený ve vitríně.

Dnes odpoledne, až všichni odejdou domů, zkusím ještě poslední pokus.

17:30 – asi se z toho dám na víru... Došla mi slova. Poslední den, jsem tu už jen já sám. Šel jsem na pohřebiště, kde jsme namátkou kopali díry a doufali, že něco najdeme. Byla tam spousta úlomků lidských kostí, hliněné střepy – zřejmě pohřební dary –, ale žádné senzační nálezy, jako je meč nebo helma. Asi zde pohřbívali obyčejné lidi.

Navzdory svému přesvědčení jsem se na ten pozemek vrátil s dlouhou špičatou tyčí, kterou používám na bodání do země, abych se podíval, jestli nenarazím na odpor. Je to primitivní, ale prokazatelně efektivní metoda.

Největší část dopoledne jsem bezvýsledně chodil a bodal do boků děr, které jsme vyhloubili. A zrovna ve chvíli, kdy už jsem to chtěl vzdát a bez jakéhokoliv očekávání jsem zabodl tyč do země, všiml jsem si, že narazila na něco tvrdého. Bodl jsem o kousek dál: stejný výsledek. Brzy jsem poté, co jsem bodal výš a níž, dokázal určit obvod té ukryté věci. Samozřejmě, že to pořád mohl být velký

kámen, ale to se mi nezdálo moc pravděpodobné, na to měl příliš pravidelné rozměry. Snažil jsem se odstranit hlínu rukama, ale moje prsty hrabaly v jílovité půdě zbytečně. Běžel jsem zpět do velkého stanu pro lopatu, malou lopatku a pro vozík. Najednou mě přepadl strach, že mě předběhne někdo jiný – což byl samozřejmě nesmysl, protože na pozemku kromě mě nikdo jiný nebyl. Ale co když zase přijde ten Herman, aby mi nabídl své nevyžádané služby? Méně vhodný moment by si vybrat nemohl.

Popadl jsem věci, běžel zpátky a našel vše na stejném místě jako předtím: tyč vedle jámy a dírky ve stěně, které naznačovaly, že to, co se tam skrývá, má na délku takových padesát nebo šedesát centimetrů a přibližně čtyřicet centimetrů na výšku.

Lopatou jsem seshora odstranil vrstvu hlíny a opravdu jsem tam našel pravoúhlý kámen, který velmi připomínal víko. Když jsem určil jeho přesný obvod, mohl jsem ho po stranách lopatkou uvolnit. Když byl úplně volný, okamžitě jsem v něm rozpoznal osuárium, kamennou truhlu, do které se rok po pohřbu ukládaly kosti zesnulého. Pohřbený musel mít druhá, jenž to měl na starost.

Vytáhl jsem truhlu s velkým úsilím ze země, která se nechtěla jen tak oddělit od něčeho, co necelé dva tisíce let ukrývala. V rychlosti jsem nedokázal rozpoznat žádné nápisy, boční strany byly samozřejmě taky ještě špinavé. Poté co jsem svůj nález naložil na vozík, nečekaně jsem se rozplakal. Jestli úlevou nebo z nervů, nedokážu říct.

Ještě mi dalo zabrat dostrkat vozík po nepravidelném povrchu zpátky do stanu, navíc s truhlou. Byl jsem dost na ráně, když jsem šel za plného světla přes den po rovné planině. Modlil jsem se a doufal, že nepůjde nikdo kolem. Netrvalo to déle než deset patnáct

minut, a dostal jsem se zpátky do bezpečného úkrytu stanu, i když jsem měl pocit, že jsem pryč několik hodin. Záda jsem měl zpocená a sípal jsem.

Popadl jsem kbelík s vodou a začal truhlu čistit od hlíny nejdřív hrubým a potom jemným kartáčkem. Pracoval jsem klidně, snažil se opět dostat dýchání pod kontrolu a připravoval se na možné zklamání. Poté, co jsem jednu stranu vyčistil, jak jen to šlo, pustil jsem se do druhé, a brzy jsem objevil něco, co vypadalo jako nápis. Nechal jsem opatrnost opatrností a spěšně jsem odstranil špínu, která se k truhle během staletí připekla.

Myslím, že nikdy nebudu s to popsat, co jsem cítil, když jsem pochopil první slova nápisu, zjevně vytesaného netrénovanou rukou. Najednou jsem zalitoval, že u toho není žádný další svědek. Když by ten člověk uviděl můj ohromený výraz, zeptal by se: „*What do you see, mister Konijnenberg?*“ „*Wonderful things,*“ zakoktal bych.

Truhla stála přede mnou, částečně ještě špinavá od hlíny, ale v místě s nápisem byla vydrhnutá, takže to působilo velmi divadelním dojmem. Jako by bylo to místo speciálně nasvícené. Dokonce i gymnazista, který si zrovna osvojil řeckou abecedu, by byl schopen ta písmena snadno rozluštit:

ΠΕΤΡΟΣ ΚΕΦΑΣ

Petros Kefas! Okamžitě jdu zavolat Peterovi. A jaképak cavyky, taky Hogersovi, tomu povím o masce. Urazil by se, kdyby se později dozvěděl, že jsem mu nedal vědět mezi prvními. Nechci si s našimi dobrými vztahy zahrávat.

4

Peter nechápavě zíral nejdřív na krabičku a potom na Judith. Strčila ji zpět do tašky a dívala se jen přímo před sebe. Nebylo jasné, jestli proto, že se styděla, nebo z rozrušení.

Krabička měla přibližně dvacet krát pětadvacet centimetrů na šířku a pět na výšku. Peter hned nedokázal rozeznat horní a spodní stranu a na první pohled tam také nebyla vidět žádná spára. Vypadala, že je hermeticky uzavřená, a podobala se pěkně vyleštěné tlusté kachličce.

Peter musel potlačit narůstající vztek. Odnést z naleziště artefakt, to je skandál. Odporovalo to základním pravidlům archeologie a slušnosti. Kolik cenných nálezů se ztratilo kvůli tomu, že je někdo stopil a následně prodal na černém trhu?

Za jízdy už nemluvili, ta uběhla rychle díky tomu, že policisté velkou část cesty použili jízdní pruh pro autobusy. Tak projeli kolem dlouhé kolony aut, která chtěla do města, a brzy se dostali na ulici Boerhaavelaan.

Policejní auto zastavilo před Peterovým bytem. Ten se nacházel v nízkém třípatrovém obytném domě, který zabíral asi třetinu ulice. Celý komplex byl ve vlastnictví univerzity, a proto v něm bydleli pouze zaměstnanci nebo lidé, kteří s ní byli nějakým způsobem spojeni.

Peter chtěl vystoupit, ale dveře se mu nepodařilo otevřít. Jeden z policistů se na něj se smíchem otočil a prohlásil: „Dětská pojistka.“

Policista vystoupil a otevřel dveře na straně do ulice, kde seděla Judith. Až poté otevřel jeho dveře. Peter se omluvil za mokrý flek, který po něm zůstal na sedačce, ale policista mávl rukou.

„Kolega si už vzal vaše údaje, že?“

„Ano,“ přitakal Peter. Najednou ucítil, jak se ho začíná zmocňovat velká únava. „Zítřka se za vámi stejně musím zastavit na služebně a nahlásit krádež klíčů od auta. Abych byl upřímný, teď na to nemám myšlenky.“

„To si dovedu představit. Stejně máme na služebně málo lidí, všichni jsou dnes potřeba ve městě. 2. října se to často vymyká kontrole.“ Poslední věta zněla, jako by se na to těšil.

Opět nasedl do auta a odjel pryč.

Hluk oslav bylo slyšet až sem, vzdušnou čarou se nacházeli pouhých tři sta až čtyři sta metrů odtud. Podíval se nahoru. V žádném bytě se nesvítilo. Zřejmě byli všichni venku.

Peter chvíli lovil klíče v kapse u kalhot a poté otevřel vchodové dveře. Uvnitř ze zvyku otevřel schránku na dopisy a vytáhl z ní noviny NRC Handelsblad a nějakou poštu. Na chodbě před schodištěm se prudce zastavil, takže do něj Judith málem vrazila. Otočil se.

„Tu krabičku jsi neměla brát, Judith. Ani jindy se nesmí z naleziště nic brát, ale teď se tam stal zločin, a možná, že jde o důkazní materiál. Předtím v policejním autě jsem ti nechtěl přitížit, ale teď spolu půjdeme na policejní stanici a vrátíme ji.“

Judith si povzdechla a pokusila se o úsměv.

„Chápu, že se zlobíš, Petře, ale nebyla jsem k tobě úplně upřímná. Nemohla jsem to říct, protože jsem se bála, že by ti policisté mohli slyšet.“

„A o co tedy jde?“

„Těsně předtím, než jsi přišel, se Thomas na chvíli probral. Ztěžka zvedl ruku a ukázal nahoru, na krov stanu a oči měl široce rozevřené. Když jsem vylezla na stůl, abych se podívala, jestli tam není něco schované, zavřel oči a ruku položil. Vypadalo to, jako by se uklidnil, že jsem uhodla, o co mu jde. Hmatala jsem dokola a našla tu krabičku, Petře. Ležela na jednom trámu. Nevím proč, ale hned mě napadlo, že to má co dělat s tím přepadením. Že to dokázal ukrýt před útočníkem. Když jsem slyšela, že se blíží sanitka, polekala jsem se a automaticky krabičku schovala do tašky. Vtom jsem slyšela, že mě voláš, a trochu se uklidnila. Zase jsem si sedla na zem a Thomasovu hlavu si položila na klín. Vešel jsi dovnitř, za tebou zdravotníci a policie. Pomyslela jsem si, že ti to povím později, že ti to pak ukážu.“

„Ale přesto...“ prohlásil Peter našťvaně. „Přesto to prostě není důvod ji neodevzdat. Teď jsme se do toho namočili. Za chvíli zavolám na policii, všechno jim vysvětlím, a bude to.“

„Poslouchej...“ zkusila ještě Judith, ale větu nedokončila.

Otočil se a oba mlčky vyšli do prvního patra. Ještě před tím, než strčil klíč do zámku do dveří od bytu, uslyšel zamňoukat svou kočku.

„Jé, ty máš kočku,“ řekla Judith ráda, že může přejít na lehčí téma.

„Jo, mám. Imenuje se Oidipus.“

Vešli a Oidipus se začal Peterovi hlavičkou otírat o nohu. Potom běžel do kuchyně ke své prázdné misce. Peter naplnil misku granulami a vyměnil čerstvou vodu.

Ze zvyku zamkl dveře na řetízek a pověsil si kabát. „Nejdřív se půjdu vysprchovat, jestli ti to nevádí,“ poznamenal, „a vezmu si suché oblečení. Potom budeme přemýšlet dál. Jestli chceš, klidně se posaď v obýváku. Hned přijdu.“

V ložnici na zemi ležely hromádky oblečení tak, jak je ze sebe svlékl a pohodil. Peřina pro jednu osobu ležela rozestlaná na velké manželské posteli, která zabírala značnou část místnosti. Mezi oblečením na zemi si vybral kousky, které se k sobě hodily, a odešel s nimi do koupelny. Skrz skleněnou stěnu na chodbu viděl Judith, jak sedí na kraji pohovky a žmoulá tašku. Krabičku položila doprostřed na jídelní stůl. Protože jediné světlo, které rozsvítila, byla lampa nad stolem, vypadalo to přesně jako speciálně osvětlený muzejní kousek.

V koupelně si vyzul boty a stáhl ze sebe mokré oblečení. Teplá voda mu udělala dobře. Natočil hlavu nahoru a naklonil se tak, aby mu tekla voda přímo do obličeje. Po pečlivějším zkoumání nevy-
padala rána na holeni tak hrozně. Bylo to ošklivé škrábnutí, ale krev už netekla.

Proč proboha tu krabičku sebrala? Pomyslel si našťvaně. Jako by ta situace nebyla už tak dost vážná. Měla ji tam do háje nechat ležet nebo ji předat policii. Na druhou stranu, to si Thomas očividně nepřál, jinak by ji na to neupozornil...

Osušil se a oblékl. Normálně by šel do ložnice nahý a oblékl se tam, ale to teď nemohl, když měl doma Judith. Když tu ještě bydlel s Hannou, nemusel se na to ohlížet. Už to jsou dva roky, co odešla. Pořád ještě má pytel na odpadky s jejím oblečením, který si plánoval odnést do charitního obchůdku.

Jakmile se oblékl a vešel do obýváku, uviděl, že se Oidipus uvelebil Judith na klíně. Hladila kočku a šimrala ji pod bradou.

„Taky bych se ráda opláchla,“ poznamenala Judith.

Peter se omluvil, že jí to nenabídl sám od sebe. Na zabahněných kalhotách měla krev, dokonce trochu krve i na rukou a červeno-hnědou šmouhu na čele.

„Promiň! Samozřejmě, skoč si tam. Vezmu ti ručník. Mám tady dokonce i nějaké ženské oblečení, ještě po bývalce. Myslím, že máte přibližně stejnou velikost.“

Vytáhl pytel oblečení a vysypal ho uprostřed pokoje. Pokud by doufal, že ucítí Hanninu vůni, byl by zklamáný. V nose ho polechtala zatuchlina. Tady, to je ta halenka, kterou často nosila v Řecku, pomyslel si. Byl to dárek ode mě... Podal ji Judith spolu s džínami a ponožkami.

Judith odešla do koupelny. Peter strčil oblečení zpátky do pytle a postavil ho do rohu pokoje.

Vzal krabičku do rukou. Byla těžší, než od tak malého předmětu očekával. Opatrně s ní zatřásl u ucha, ale nevyšel žádný zvuk. Až teď přece jen uviděl tenoučkou škvíru na boční straně, ale opravdový otvor nemohl najít.

Položil krabičku zpátky na stůl a zůstal chvíli nerozhodně stát. Až se Judith vysprchuje, zavolá na policii. A vysvětlí jim, že jeho studentka tu krabičku vzala, protože byla zmatená a zpanikařila. Pak by to nemuselo mít následky. Prostě by Judith vysadil doma a odvezl krabičku na policii. Stejně tam musí zavolat, pomyslel si, kvůli autu. Pravděpodobně ho budou chtít nejdřív prozkoumat, protože klíčky zřejmě sebral útočník, a Peter potřeboval vědět, co se s ním stalo potom. Auto nemohlo zůstat opuštěné, když se tu potuloval někdo s klíčky. Možná by měl vyhrabat rezervní klíč a jet tam taxíkem. Z plánu vrátit se do kanceláře a ještě

trochu pracovat nebude nic. A zítra zajde navštívit Thomase v nemocnici...

Uslyšel, jak Judith pouští sprchu. Šel ke dveřím koupelny, které byly pootevřené na maličkou škvírku. Slyšel, jak voda stříká na zem a Judith si tiše pobrukuje. Co kdyby vešel dovnitř?

Rychle se otočil, šel do kuchyně a nalil si whisky. Dal do skleničky pár kostek ledu, které o sebe pěkně cinkaly, když kroužil whisky ve sklenici. Nasál její kouřovou vůni a napil se.

Ale Thomas musel mít důvod k tomu, aby Judith na tu krabičku upozornil. Vzhledem ke stavu, ve kterém se nacházel, by si člověk řekl, že bude mít v hlavě jiné věci, takže muselo být opravdu hodně důležité, aby se nedostala do rukou někomu jinému. Petera najednou napadlo, že jediné, co ještě mohli udělat, je krabičku otevřít, aby viděli, co v ní je, a pak ji odevzdat. To by možná bylo nejlepší. Mohli by Thomasovi sdělit, co je uvnitř, a předat ji policii k dalšímu zkoumání. A pokud ji mají otevřít, měli by to udělat v ústavu v bezkyslíkaté skříňce kolegy Verbeeka, speciálně vyvinuté k práci se starými dokumenty. Ať už bylo v krabičce cokoliv, nedostalo se to dva tisíce let do kontaktu se vzduchem, takže opatrnost byla namístě. Verbeekova skříňka vypadala trochu jako inkubátor, uzavřená, se dvěma otvory po stranách, na kterých byly zevnitř připevněny rukavice s dlouhými rukávy. Nad skleněnou skříňkou byl namontován fotoaparát, aby fotil dokumenty.

Sprcha dotekla. Peter šel do obýváku a cestou se letmo podíval na koupelnové dveře. Přes mléčné sklo ve dveřích zahlédl, jak si Judith suší vlasy.

O chvíli později vyšla z koupelny s ručníkem na hlavě. Peter chvíli nedokázal popadnout dech. Hannina halenka a kalhoty...

Bylo to, jako by viděl záblesk minulosti. Jako by opět vešla do pokoje Hanna.

Až teď si Peter všiml, jak má Judith krásný obličej. Dříve byl trochu skrytý za dlouhými vlasy, ale teď dobře vynikl. Na tvářích měla pár pih, jasné zelené oči, vytrhané obočí. A také, nedokázal to jinak popsat, nezaměnitelně židovský obličej. Bylo v něm také cosi slovanského a měla výrazné lícní kosti.

Dal si ještě poslední hlt whisky a ucítil, že v něm zase narůstá vztek.

Judith ho předběhla. „Fajn,“ řekla. „Máš pravdu, asi jsem to neměla brát.“

Peter se usmál a lehce pokýval hlavou, jako to dělají Indové, pokývují nahoru a dolů.

„Ale je toho víc. A teď mě musíš nechat domluvit, protože jsem k tomu před chvílí dole nedostala příležitost.“

Prošla kolem něj a posadila se na pohovku. Peter si sedl do křesla naproti ní.

„Thomas mě dovedl rukou a pohledem ke krabičce, ale těsně před tím, než zase omdlel, ještě něco zamumlal. Nešlo mu dobře rozumět, ale znělo to hodně jako: ‚Peter, Pt... Pss...‘ Předpokládala jsem, že myslí tebe. Že byla ta krabička určená tobě.“

„Takže vůbec nešlo o tu masku? Takže je možné, že mi nevolal kvůli ní?“

„Ani tomu útočníkovi o ni zjevně nešlo. Nechal ji tam jen tak ležet.“

„A on vyslovil moje jméno?“

„Jak jsem řekla: znělo to asi jako ‚Peter, Pt...‘ V každém případě to začínalo na ‚p‘ a slyšela jsem ‚t‘“

„To je záhada! Ale dobrá, stejně jsem za ním chtěl zítra zajít, doufám, že už se probere. Možná zavolám do nemocnice, abych zjistil, jak na tom je.“

„Myslím, že by si nepřál, aby se ta krabička dostala do cizích rukou. Počkej s voláním na policii a vrácením krabičky, dokud si s ním nepromluvíš. Zítra už se s ním určitě bude dát mluvit, nemyslíš? Představ si, že bys ji dnes odevzdal a překazil tím všechny Thomasovy plány...“

Peter chvíli přemýšlel. „Něco na tom bude. Říkal jsem si, že bychom ji nejdřív zkusili otevřít. Jeden kolega má speciální skříň, ve které můžeš v bezkyslíkatém prostředí studovat staré dokumenty a fotografie, ale myslím, že tvůj návrh není špatný.“

Judith se zjevně uklidnila a i Peter pocítil jistou úlevu. Vstal a zamířil k jídelnímu stolu. Judith si stoupla vedle něj. Peter vzal krabičku do rukou a požádal Judith, aby se dívala s ním. Její obličej se tak ocitl blízko jeho. Prozkoumávala krabičku pozorně a stejně jako on na ní našla tenkou rýhu.

Judith se narovnala. „Nebo můžu jít domů. Stejně teď nemůžeme nic dělat.“

„Ne, ne, ještě zůstaň. Něco připravím, pár sendvičů. Najíme se spolu.“

Judith chvíli přemýšlela, hlavu nakloněnou na stranu.

„Jíst přece musíš. Pojď.“

Souhlasila. Šli spolu do kuchyně, kde stál pod oknem malý stolek se dvěma židlemi. Vedle byly dveře na malý balkón v zadní části domu, který Peter používal jen na kočičí záchod pro Oidipa.

Judith si natáhla ponožky a obula boty, které si vyčistila v koupelně.

Když později seděli u jídla s hrnky čaje, ze kterých se kouřilo, tak se Peter konečně uvolnil. „Ten Roomburg je zajímavé naleziště,“ rozpovídal se. „Před dvěma tisíci lety tudy vedla severní hranice Římské říše, táhla se podél Rýna. Přibližně z místa, kde teď leží Katwijk, až do Německa. Tady, kde bydlím, už to Římanům nepatřilo. Tady jsme na straně Batávů nebo přesněji řečeno Cananefatů.“

„Aha, a z toho pochází ten latinský název Leidenu, že? Lugdunum Batavorum?“

„Ne, to si sice všichni myslí, ale opravdové Lugdunum byl Katwijk. Název Lugdunum si Leiden později přivlastnil a špatnou latinou k tomu přidal ‚Batavorum‘, ale z historického hlediska to nedává smysl. Ostatně v Římské říši bylo víc míst, která se jmenovala Lugdunum, třeba Lyon ve Francii.“

Vzal si svůj hrnek čaje, objal jej oběma rukama, foukl přes okraj a napil se. „Ale tam, kde Thomas se svým týmem pracuje na vykopávkách, stál římský tábor. Jmenoval se Matilo. Takové tábory stávaly podél celého Rýna, vzdálené přesně natolik, aby spolu mohly komunikovat světelnými signály. Chytří chlapíci, ti Římané. A teď plánuje město Leiden prostranství, které původně zabíral kastel, uvolnit. Je to od nich vlastně moc hezké. Možná že dokonce sami vyvýší valy, aby ten prostor vyznačili.“

„A našlo se toho tam hodně?“

„Spousta běžných věcí. Nádoby, hrnce, střepy, hroty šípů... a ta maska, jak mi kvůli ní Thomas volal. Ale o to primárně nešlo. Chtěli přesně lokalizovat, kde leželo Matilo, aby se určila jeho rozloha, rozdělení a kolik v něm bylo asi vojáků. A tak doufali, že se dostanou na stopu Batávského povstání.“

„Aha, 70 let po Kristu, že?“ Zdálo se, že má Judith radost, že může také něco říct. „O moc víc toho o tom ale nevím.“

„Ano, správně. Velké povstání nedaleko odsud. Tam, kde je teď Valkenburg, překročili Cananefatové Rýn a napadli Římany. Ty to naprosto překvapilo. Zdá se, že platila tichá dohoda, že se navzájem nechají na pokoji. Tehdy už mezi sebou obchodovali a mladí Cananefatové sloužili v římském vojsku. V každém případě respektovali svá teritoria – až do té chvíle. Cananefatové za sebou zanechali spoušť, spoustu římských táborů zapálili, kromě jiných i Matilo. Ale Římané jim útok tvrdě vrátili a nakonec povstání potlačili. Tábory se opravily a zase byl dvě stě let klid.“

„Mám si dělat poznámky, pane profesore?“

Peter se usmál. „Pro mě je to všechno strašně zajímavé, někdy se asi nechám svým nadšením strhnout... Ale abych dokončil, co jsem povídal... Víme, že od roku 250 se římská moc pomalu, ale jistě rozpadá a od té doby překračují germánské kmeny stále častěji hranici, aby mohly plundrovat bohatá obydlí na téhle straně. A samotná Římská říše se přirozeně roztrhala kvůli všemožným interním sporům. Oblast, ve které teď leží Leiden, zmizí na poměrně dlouhou dobu do toho, co by se dalo nazvat historická mlha. Až kolem roku 1100 tady opět vzniká osada, přibližně u místa, kterým teď vede ulice Breestraat. Holandská hrabata se tady usídlí a postaví si kostelík, který je předchůdcem současného kostela svatého Petra.“

„Stručné dějiny Leidenu.“

„Ale je toho ještě víc. Thomas s tím dělal trošku tajnosti, ale snažil se vyvolat dojem, že hledá vlastně něco jiného, než se psalo v oficiálním plánu.“

„A co?“

„Nikdy o tom nechtěl moc mluvit,“ odpověděl Peter. „Ale dělal na to narážky...“

Zazvonil zvonek – Peterův neúprosně pronikavý zvonek u dveří. Oba se polekali, protože to tak hrubě narušilo klid v bytě.

Peter šel k interkomu a zeptal se, kdo to je.

„Dobrý večer, to je pan De Haan?“

„Přesně tak.“

„Tady policie,“ ozval se kovový hlas. „Dnes vám byly odcizeny klíče od vozu, je to tak správně?“

Peter se rozesmál policistovu formálnímu rejstříku, který mluvil, jako by předčítal formulář. V jeho hlase byl slyšet mírný německý přízvuk.

„Je to tak správně.“

„Potom pro vás mám dobrou zprávu. Vaše klíče byly nalezeny v bezprostřední blízkosti vozu. Mohu na chvíli dál? Proberu s vámi kroky, které bude potřeba učinit.“

„V pořádku.“ Zmáčkl tlačítko, kterým otevřel dolní dveře.

„Policie,“ oznámil Judith, která k němu přistoupila. „Našli moje klíče, to je fajn. Jen se obuju, možná s ním budu nebo budeme muset jet auto vyzvednout. Mimochodem, to je ale servis, že přijdou až sem.“

Ozvalo se klepání na dveře.

Když chtěl Peter dveře otevřít, osoba na druhé straně do nich okamžitě žduchnula ramenem, jako by chtěla Petera jednou ranou vyřadit ze hry. Dveře ale nespolečně pracovaly, protože je držel řetízek.

Před tím, než se Peterovi podařilo dveře s námahou zavřít, Judith toho muže na okamžik spatřila.